N^ro^ 11.

# KURYER LITEWSKI

Z GRODNA DNIA 7. LISTOPADA Roku 1796. W PONIEDZIAŁEK

*Dalszy Ciąg Uniwersału*

*Dziesiąte.* Rekruci z Gubernij Wileńskiey będą przyięci w Mieście Gubernskim Wilnie, a z Słonimskiey w Słonimie w Expedycyach na ten zamiar ustanowionych.

*Jedynaste.* Wybranie Rekrutow ma się zacząć dnia 15. 9bra i zakończy się na dniu 1. Januar. Roku następuiącego 1797. w Ciągu tego terminu, wszystkie zgromadzenia Mieyskie, Obywatele i Dóbr Starościńskch Posselorowie za odebraniem od Kommissyi Biletow powinni dostawić Rekrutow do Guberskiego Miasta do Expedycyi ustanowioney dla przyięcia Rekrutow; na dostawienie zaś tychże Rekrutow Powiatami, czyli Uiazdami, stosownie do ich odległości postanawiaią się następne Termina. Pierwszy od dnia 15. 9bra do dnia 8. Decembra w Gubernij Wileńskiey dla Pttow Wileńskiego, Trockiego, Oszmiańskiego, Zawileyskiego, Wiłkomirskiego i Kowieńskiego, tenże czas równie w Gubernij Słonimskiey dla Pttow Słonimskiego, Nowogrodzkiego, Prużańskiego, i Wołkowyskiego, drugi termin się oznacza od dnia 8. Xbra aż do 1. dnia Januarij 1797. Roku w Gubernij Wileńskiey dla Powiatow: Telszewskiego, Szawelskiego, Rossieńskiego, Upitskiego i Brasławskiego; równie i w Gubernij Słonimskiey dla Powiatu Grodzieńskiego, Kobryńskiego, Brzeskiego i Lidzkiego: Jeźliby zaś kto na te przeznaczone terminy należącego od siebie Rekruta nieprzystawił, nastąpi zatym natychmiast wybranie onego przez Woyskową Exekucyą, iakoteż i kara za każdego na terminie niedostawionego Rekruta, po Rubli Dwadzieścia pięć w tym samym sposobie i wiednym czasie exekwowanym zostanie, Na rozpoczęcie wybierania Rekrutow powinni przybyć do Guberskiego Miasta nieodmiennie JP. Powiatowi Marszałkowie Podkomorzowie i Chorążowie i bydź przytomnemi przy oddawaniu Rekrutow.

*Dwónaste.* Stawiając każdy z Rekrutem do Expedycyi, dla przyimowania tychże ustanowioney, złoży do teyże Listę z wyszczegulnieniem Jmienia, i Lat oddawaiącego się Rekruta, oraz Possesora i wsiów, z których się oddaie wraz i Liczbę Dusz w tych Wsiach nayduiących się.

*Trzynaste.* Na Rekruta niewolno dawać innych ludzi, iak tylko zdrowych mocnych, i bez żadnego kalectwa do Woyskowey służby zdatnych, od Siedymnastu do Trzydziestu pięciu lat od urodzenia swego maiących, wzrost zaś tegoż niemniey bydź powinien iak dwóch Arszyn trzech werszok, i trzech Cwierci wierszkow, czyli na Litewską miarę zredukowawszy dwóch łokci i jedynastu z Czwiercią Calów, czyniące, boso bez obuwia i więcey nad trzydzieście pięć lat niemaiący; również i niemaiący siedmnastu lat pod żadnym pretextam przyimowane nie będą. A co większa na mieysce stawiących się niezdatnych do Woyskowey służby Rekrutow, nietylko że przez Woyskową exekucyą będą brani zdatni Rekruci od tychże, którzy onych przystawić powinni; ale nadto też i sztrofem ukarani będą opłatą dwódziestu pięciu Rubli, za niedostawienie zdatnego Rekruta, i za przyczynę przewłóki terminu przeznączonego.

*Czternaste.* Possesorowie dawać mogą na Rekrutow i takich ludzi, którzy w ostatnią nieweszli Rewizyą; lecz potym iuż onym dostali się, obowiązkiem atoli wydania na siebie Assekuracyi, że takowi ludzie są ich właśni i do nikogo nienależący.

Dalszy Ciąg w przyszłym Numerze.

*z Wiednia 22. Pazdziernika.*

*Gazeta Dworſka zawiera w ſobie liſt naſtępuiący Komiſsarzow Francuſkich w Florencyi do Pełnomocnika Papiezkiego.*

Komiſarze Dyrektoryatu wykonawczego Francuſkiey Rpltey przy Armiach we Włoſzech, umocowani przez Dyrektoryat do traktowania z Papieżem *Piuſem* VI. względem warunkow, pod ktoremi Rplta Francuſka przychyli ſię do zawarcia z nim pokoiu, przeſyłaią P. *Galeppi* Pełnomocnikowi Oyca S. proiekta 1. do Traktatu pokoiu w 21. Artykułach. 2. Do taiemnego Traktatu w 8. Artykułach, 3. do konwencyi względem Juryzdykcyi Konſulow w 8. Artykułach. 4. Do Traktatu handlowego w 27. Artykułach: Komiſsarze oświadczaią przytym P. *Galeppi*, na mocy odebranego od Dyrektoryatu zlecenia, że Traktaty te z zawartemi w nich warunkami, koniecznie albo muſzą bydź przyięte, albo odrzucone; Upraſzaią P. *Galeppi*, aby im doniosł czyli ie podpiſze, lub też czy wprzody zechce o to uczynić zapytanie u Oyca S. w Tym oſtatnim przypadku, niemogą iak tylko na dni Siedm zwłoki pozwolić, po ktorych upłynieniu, ieżeli nieodbiorą odpowiedzi, uważać to będą iako formalne ich odrzucenie, i natychmiaſt o tym Dyrektoryatowi doniosą. w Florencyi Dnia 9. Września 1796.

*Proiekt do Traktatu Pokoiu.*

Gdy Papież *Pius VI.* życzy ſobię przywrócić przyiaźń i dobrą harmonią z Rplitą Francuſką, Dyrektoryat więc wykonawczy umocował w Jmieniu *Rpltey* Obywatełow *Garrau* i *Salicetti* Komiſarzow przy Armii we Włoſzech do negocyowania względem warunkow pokoiu, z P. Wawrzyńcem *Galeppi* Pełnomocnikiem Papiezkim, ktorego Artykuły ſą naſtępuiące: *1mo.* Będzie na przyſzłość pokoy między Rpltą i Papieżem. *2do.* Papież odſtępuie Koalicyi, i wſzelkich zaczepnych i odpornych Traktatow przeciw Francyi, a nieprzyiaciołom iey żadney pomocy dawać niebędzie; *3tio.* Ani w terazniey ſzey, ani w przyſzłey Woynie niedozwoli przechodu przez ſwoy Kray nieprzyiaciołom Francyi, przechod ten iednak ſamym Francuzom wolny bedzie, ktorzy na ten czas w Kraiu iego iak w Kraiu przyiacielſkim, i neutralnym poſtępować będą. *4to.* Oyciec S. wyznaie z umartwieniem, że wſpolni nieprzyiaciele, na złe używſzy zaufania i dobrych iego zamiarow, nakłonili go do ogłoſzenia pewnych piſm, ktorych prawidła i konſekwencye, rownie ſię ſprzeciwiaią prawdziwym intencyom Oyca S. iak i Prawom Narodow. A zatym Oyciec S. nagania, odwołuie i znosi wſzyſtkie Bulle, reſkrypta, uſtawy, liſty Paſterſkie, cyrkularze, oſtrzeżenia, słowem wſzyſtkie Akta, ktore pod iego Jmieniem w interesſach Francuſkich, od R. 1789. wyſzły na widok publiczny. *5to.* Przez Posła wyſłać ſię maiącego do Paryża, zgani poſtępek morderczy dopełniony w Rzymie na Oſobie Miniſtra Francuſkiego Basſeville, i Summę 500,000. Liwrow dla tych, ktorzy w tey okazyi ucierpieli, wyliczyć każe. — *Kontynuacya w przyſzłym Numerze.*

*Z Londynu 18. Pazdziernika. z Gazety Berl: Fran: Nr: 130.*

Dwonastego t. m. Krol udał się z *Windsor* do Zamku tuteyszego, gdzie była konferencya gabinetowa, na ktorey Lord *Malmesbury* odebrał Kredencyonalne listy, przy Dyrektoryacie wykonawczym Rpltey Francuzkiey. Wyiechał z Londynu 15. t. m. z czterema Kuryerami stanow, Sekretarzami Ambasſady, *Koch*, *George Ellis* i Lord *Gover*. Stanoł wczoray w Douvres, i nie oczekuie iak na pomyślny wiatr, dla popłynienia do *Calais*, z kąd uda się do Paryża pod Eskortą 500 Kawaleryi. Rząd zakupił znaczną Summę *Luidorow* dla utrzymania tego poselstwa. —

Lord *Malmesbury* iest Synem sławnego P. *Harris* Autora Gramatyki Filozoficzney znaney pod imieniem *Hermes*, ktory był razem Lordem Admiralicyi. Wspomniony Poseł ma lat 50, zaczął swoią Karryere dyplomatyczną w R. 1768. iako Sekretarz legacyi w *Madrycie*. Był potym mianowanym na Ministra do Dworow *Bruxelskiego*, *Berlińskiego*, i *Petersburskiego*, w Roku 1784 został Ambasſadorem w Hadze, w R. 1788. ukończył w *Loo* traktat aliansu między Krolem Pruskim, i został wyniesiony na godność Para. Od tego czasu negociował w *Brunswic* kontrakt szlubny Xiężny de *Galles*.

Magistrat Londyński podał Krolowi adres z podziękowaniem za wysłanie Pełnomocnika do Paryża.

Ambasſdor Hiszpański dał swoie rzeczy na Aukcyą; Konsul zaś, i sprawuiący Jnteresſa, iuż wyiechali. Piszą z *Madritu*, iż Rząd tamteyszy kazał sobie pokazać stan wszystkich własności Angielskich, znayduiących się w ręku Kupcow Hiszpańskich; iest iednak nadzieia, że negocyacye otworzone w Paryżu uprzedzą zerwanie przyiaźni.

Przez proklamacyą Krolewską zabroniono iest Okretom Angielskim wchodzić do Portow Genueńskich, i włożone iest Ambargo na wszystkie Okręty i effekta tey Rpltey znayduiące się, lub wniyść mogące do Portow Angielskich, z przyłączeniem ażeby Ekwipaz był dobrze traktowany, i ażeby żadnych effektow nierozproszono.

Na Sesſyi w przeszły piątek, P. *Windham* prezentował stan wydatkow Woyny na Rok 1797. i P. *Pybus* podał projekt przyprowadzenia Maytkow do liczby 120 tysięcy, zawieraiąc w to 20 tysięcy Woyska Morskiego. — P. Pitt rozkazał przeczytać paragraf mowy Krolewskiey, gdzie iest wzmianka o wylądowaniu, ktorym zagrożone iest Krolestwo. W ciągu ośmiu dni ma bydź podana mocya zmocnienia Milicyi Angielskiey do 60 tysięcy ludzi, i ułożony będzie plan uzbroienia generalnego wszystkich Obywateli, ktorzy maią poświęcić niektore w Niedzielę godziny manewrom Woyskowym. —

*z Londynu* 14. *Pazdziernika z Gazety Hamb: pod Nrem* 169.

W tych dniach obchodzona była rocznica w Oberży *Schakeſpeare*, gdzie P. *Fox* przed lat 10. na członka Parlamentu z *Weſtminſter* wybrany zoſtał. z Tey okazyi miał on mowę naſtępuiącą.

W czaſie toczącey ſię aktualnie Woyny, było koniecznie potrzebnym, ażeby Rząd nie od miłości, lecz od boiaźni ludu dependował. Rozſzerzenie poſtrachu było całą ſztuką, ktorey ſię Miniſterium w tey Woynie poświęciło; Gdy Rząd przeciwko Syſtema terrorizmu Francuſkiego powſtawał, był on w Kraiu tuteyſzym o toż ſamo w obawie: —„— Mocno mnie to cieſzy, że moi wſpuł Obywatele z *Weſtminſter* przewiduią przez Miniſterium użyte ſpoſoby, i daią poznawać chęć ſprzeciwienia ſię onym. Mam ia nadzieię, że ten duch w całym ſię rozſzerzy Pańſtwie; Ponieważ ieżeli ſię pozwoli coraz dalej Konſtytucyą naſzą osłabiać, iak ſię na oſtatnim parlamencie ſtało, to zoſtaniemy ( Niech Bóg zachowa ) w takowym położeniu, gdzie nic do wybrania niezoſtanie, iak z iedney ſtrony niewola, a z drugiey zamieſzanie i tumult; Ażeby więc tak ſtraſzney alternatywy uniknąć, powinien Narod cały, na teraznieyſzym Parlamencie, rezolucyą ſwoią w utrzymaniu wolności dać poznać; Ogulnym ieſt intereſsem naſzym zabeſpieczyć pokoy; Da nam go Miniſterium, to będę rownie ſię z tego cieſzył, iak ktokolwiek w Narodzie; Lepiey my zdołamy w czaſie pokoiu, niż w czaſie Woyny walczyć o naſzą Konſtytucyą, i dla tego, tak z tych powodow, iako i z innych, życzę zawarcia pokoiu. Lecz ieżeli Miniſterium chęć pokoiu pokazuie, iedyńie w tym widoku, aby Narod uludzić, to ia i teraz oświadczam, że pomnaża przez to wyſtępne działanie, ktorym oznaczone ſą wſzyſtkie kroki, w trakcie terazniey ſzey Woyny. Czas nauczy, iakie ſię znayduią prawdziwe Miniſtrow zamiary. Muſzę iednak wyznać, iż niewiele ia pokładam ufności, w ſzczerych ich zamysłach ſtarania ſię o pokoy; Wſzyſtko zas co w tey mierze uczynić nam wypada, ieſt pilne mieć oko na poſtępki Miniſtrow, a ſkutku z cierpliwością czekać. Gdyby te Syſtema ſpełnione było, ktore ia w początku Woyny przełożyłem, to więcey 5. kroć ſtotyſięcy ludzi ocalonychby zoſtało, a 100. Milionow pieniędzy oſzczędzonych.

Mowa ta, od Hrabiego *Bedford Scheridan* i całego Zgromadzenia pochwaloną zoſtała. A P. *Fox* ſpełnił między innemi te zdrowie. *Prędki i pełen honoru pokoy z Anglią Francuſką.*

Obydwie Parlamentu Jzby oddały Krolowi u Dworu przez Deputowanych ułożony adres. —„— Wyżſzey Jzbie, na czele ktorey Kanclerz Wielki znaydował ſię, Krol odpowiedział w ten ſpoſob.

*Milordowie!* Przyimiycie WM.Panowie gorące moie podziękowania, za ten pełen ich troſkliwości, i wierności adres. Chęć, ktorą pokazuiecie w tak ważnym położeniu terazznieyſzych zdarzeń, ieſt dla mnie pewną poręką, ich pomocy, ku wzięciu ſpoſobow, ktorych dobro Kraiu wymaga; Możecie WM: Panowie bydź zupełnie przekonani, iż ia z moiey ſtrony nic nie oupuſzczę, czego po mnie pomyślność, ſzczęście, i beſpieczeńſtwo ludu mego wymagać będą. —„—

*Z Londynu* 11. *Pazdziernika z Gazety Hambur: Nr:* 169.

Protestacya Hrabiego *Ftz-William* na przeciw adreſſu Krola, i Pokojowi z Francyą wpisana w Protokoł Jzby wyżſzey, zawiera 10. następuiących przyczyn. 1*mo.* Chęć ukończenia pokoju z Mocarstwem tego rodzaju, z ktorego exystencyą, żadna sprawiedliwa zgodzić się niemoże ugoda, będzie tak iak i dawniey prożna, zwiększy dzikość i pychę tego wszystkich Narodow nieprzyiecielą; powagę rządu, ktory lud niewolniczym uczynił, zmocni; a zaufanie innych Krajow w świątle Anglikow i ich męſtwie osłabi 2 Niepodobna udziałać zyſkownego dla Anglij i iey osad pokoju z ludźmi ktorzy ſą przy styrze przywłaszczoney ſobię nieſprawiedliwie władzy; Gdy rozważemy, iakim oni sposobem do tego doszli, co ich za charakter, iak sztucznemi forteiami na swych się utrzymuią urzędach, i iakie maxymy do ruiny innych rządow przyieli: 3. Myśl ta iakoby Anglia po powszechnym Europy podbiciu sama bronić swoiey Religij, Praw i wolności zdołała, iest falszywa i przeciwi się systematowi Kraiowemu, i naszemu Handlowi a przez ktory Kray nasz do tych czas w kwitnącym był stanie. 4. Dopoki nieprzyiaciel samowładną mocą przywłaszczać sobię będzie rożne Europy Kraje, traktuiąc one tak, iak podbite bez względu na ich neutralność; dopoki nieprzestanie nakładać na nie Kontrybucyi, i zamykać dla nas wszystkie ich porta, to nasz handel trwałym bydź długo niemoże. Takowe kroki, nie prożbą, lecz siłą odpierać należy, bo inaczey, zostalibyśmy w podległości stanie. 5. Poki nielegalny Rząd Francuski mieć będzie mieysce, dopoty niemożna sobię obiecywać żadney pewności dla osad naszych w Jndyach, gdyż stosownie do nowego Systematu nadania wolności Niewolnikom, Francya przy małey swey sile Morskiey do tego stopnia doprowadziła rzeczy, iż nayobfitsze wyspy zniszczone zostały, a przez dezorganizacyą osad naszych, ktora iuż nastąpiła, albo ieszcze nastąpić może, nayogromnieysze przygotowania na morzu w niwecz są obrocone, a to iest, co rownym niebespieczeństwem Poſſeſſyom Angielskim zagraża, tak w czasie pokoju, iak i w czasie Woyny.

Po tyle razy oświadczono było od Tronu, że pokoy trwały i zyskowny niemoże bydź wprzody ukończony, dopoki rząd prawy nie będzie przywroconym we Francyi. Na tych politycznych zasadach, ktore dotąd osłabione niebyły przez żadne nowości, przyrzekliśmy Emigrantom nasze wsparcie i pomoc: należy się więc wszystkich użyć sposobow dla doprowadzenia tego do skuL 2

tku. 7. Przez pokoy, wszystkie wielkie odmiany, iakie w moralności i polityce zaszły, a które są daleko niebespiecznieysze, iak samo podbicie Krajow, w całym swoim ogule, zwrócone do swoich karbow zostaną. Pierwszy ten przykład w dziejach świata, odmiana praw zadawnionych, religij, zwyczajow, pierwsze gwałtowne przestąpienie Praw Boskich i ludzkich, przeciw woli większey i osiadłey części Narodu, spełnione mocą zakupionego, i przymuszonego żołnierza, wszystkie te nigdy niespodziewane wypadki, w całym Ziemi okręgu czuć się daią. 8. żądaiąc pokoju, utwierdziemy nieprzyiaciela, w fałszywym Jego, o naszey słabości mniemaniu, i ośmielemy go w moment gdy będzie podpisywał pokoy do robienia proiektów do Woyny. Niemożna sobię nawet ani podchlebiać pewności takowego pokoju; Ponieważ w traktatach swoich starać się będzie zaprzeczyć te prawa, które iuż od wiekow całey Europie są znane. Nieznayduią oni, tak iak inne Narody zysku w ciągłym pokoju, i nieprzyidzie im z ciężkością, natężyć wszystkich sprężyn do nowey prowadzenia woyny, bo każdy Obywatel iest Zołnierz, i cały maiątek Kraiowy despotyczney rekwizycyi podpada. Możemyż bydź kiedy w lepszym stanie do odparcia tey dumney i niesprawiedliwey potęgi, iak teraz gdy uzbroieni iesteśmy? 9. Uznanie Rzpltey Francuzkiey pierwszym zasadom Woyny przeciwne, stanie się przyczyną poniżenia naszego i ugruntuie nieprzyiaciela w szkodliwym Systema. Wtenczas, gdyśmy się starali w Paryżu o paszport, wydano publicznie proklamacyą, którey treść była: iż Pokoy im odpocząć dozwoli, aby mogli potym, tym skuteczniey i silniey uderzyć, i zniszczyć siłę naszą morską, zapewnić wolność żeglugi, i do naylepszego przyprowadzić stanu, Holenderskie, Hiszpańskie, i Francuzkie Flotty. Nazywaią oni *Rzymem* Francyą; a Anglia ma bydź w ich znaczeniu *Kartago*, którą z liczby Królewstw wymazać usiłuią. Rozgłaszaią wszędy iż Narod Angielski przez swoie wymówki i narzekania, przymusił Króla do podania propozycyi pokoiu, a z tym wszystkim nieoddychaią sami iak tą chęcią, która dała powód do Woyny, chęcią zniszczenia powszechnie w Europie rządu. 10. intencye moje czyste, oświadczam publicznie, a to dla tego, ażebym usprawiedliwił postępowanie moie, i dopełnił tych obowiązkow, które winięnem Królowi, Oyczyznie moiey, i całemu towarzystwu ludzkiemu. ( podpisano ) *Wentworth Fitz-William.*

*z Paryża 14. Pazdziernika z Gazety Hamb: pod Nrem 170.*

O Generale *Moreau* donoszą się następuiące szczególności. —— Grl *Moreau* urodził się w *Morlaix* w Prowincyi dawniey zwaney *Niższa Bretania*. Jest on blisko w tym samym wieku, co Grl *Pichegru*. Edukacya i rozum równie obydwóch znamienitemi czynią; chociaż w rożniącym się sposobie. Grl *Moreau* był dawniey Adwokatem. Obyczaie iego są tak bez nagany, i sposob prezentowania się tak miły, iak i Grla *Pichegru*. Weyrzenie ostatniego wzbudza zupełną ufność, a mina iego okazuie naywiększą Charakteru otwartość. Też same są przymioty i Grla *Moreau*. —— z Urody iest bardzo przystoyny, lubo wzrostu małego. —— Nim *Moreau* Generałem został, był on Chefem Batalionu w Departamencie *Isle* i *Vilaine*. Batalion ten przeciwny był zawsze Konstytucyi *Roberspierra* 1793, i z naywiększą pracą ledwie skłoniono Zołnierzy do przyięcia oney. —— *Moreau* Sam, który równie posiada znaiomość Cywilnego prawa, iakoteż i Woyskowe nauki, niebył przyiacielem ani Konstytucyi, ani Rewolucyinego Rządu, i wcześnie upadek ich przepowiedział. Retirada przez Generała *Moreau* w Szwabii działana, dowodzi, że on iest ieden z naywiększych Generałow.

*z Paryża 16. Pazdziernika z Gazety Berl: Fran: pod Nrem 130.*

Dyrektoryat odebrał potwierdzenie Urzędowe o zwycięstwie oznaymionym przez Komissarza Hausman. Zamiast 6. sztuk Armat, Grl *Moreau* zabrał ich przy *Buchau* 20. sztuk Austryakom, w dniach 10. i 12. tego Miesiąca.

Rząd zalecił ogłosić publicznie następuiącą Depeszę Gla *Buonaparte*, datowaną w główney iego Kwaterze *Milanie* Dnia 5. Pazdziernika.

Na dniu 30. Września rano wyszło 150. ludzi z Garnizonu Mantuy, przeprawili się przez *Po* w *Borgoforte*, w intencyi do Fortecy sprowadzenia Furażow. Tegoż samego dnia o 5tey po południu, uskuteczniliśmy blokadę *Mantuy*, opanowawszy bramy *Pradelą* i *Cereze*, o czym miałem honor iuż donieść przez ostatniego mego Kuryera. Wspomniony oddział został odcięty od *Mantuy*, i starał się zretyrować do Florencyi; Gdy przybył do *Reggio*, Obywatele dowiedziawszy się o tym, rzucili się do broni, i wzbronili mu przeyścia; przymuszony więc był szukać schronienia w Zamku *Monte Chierogolo* w Kraiach Xiążęcia *de Parme*. Odważni mieszkańcy *Reggio* poszli w pogoń, otoczyli i zabrali ten oddział przez Kapitulacyą w niewolę. W akcyi tey Gwardya Narodowa *Reggio*, dwóch ludzi miała zabitych.

Zapewniaią, iż Król Neapolitański obowiązał się cofnąć Woyska swoie z Territorium Papieża, i zamknąć swoie Porta dla Angielczyków aż do generalnego pokoiu. ——

*z Londynu 18. Pazdziernika z Gazety Hamb. pod Nrem 171.*

Listy pisane z Hiszpanii donoszą, że Dwór Madrycki oświadczyć miał Królowi Neapolitańskiemu, iż przymuszony będzie, ( a to na fundamencie zawartego Traktatu z Francyą ] posłać 18. tysięcy Woyska swego do Kraiow Sycylii, ieżeliby Dwór Neapolitański wzbraniał się przystąpić do pokoiu.

N^ro^ II.

# D O D A T E K
## D O
# KURYERA LITEWSKIEGO

Z GRODNA DNIA 7. LISTOPADA R. 1796. W PONIEDZIAŁEK.

## D O N I E S I E N I E

*Generał Majora Słonimskiego Gubernatora i Kawalera, Obywatelom Słonimskiey Gubernij.*

Z uwagi na Konsystencyą Woysk w Gubernij mnie poruczoney rozlokowanych, przedsiebiorąc srzódki do utrzymania porządku i dobrego mienia Obywateli, oraz na odwrócenie w czas przyszły wkraść się mogącego nieładu, stosownie maiąc się do Urządzeń Generała en Chef Woysk w Litwie konstytuiących, Wileńskiego i Słonimskiego Grał Gubernatora i Kawalera JO. Xcia Jmci Repnina, za obowiązek naypierwszy poczytuię sobie, poniższe moie Przepisy do akkuratnego i pilnego wypełnienia Powiatowym Naczelnikom rozesłane, Przezacnemu Obywatelstwu ogłosić. —"—

*1mo.* Pttowym Naczelnikom zalecono iest odemnie, tak po wsiach rozkwaterować Kommendy, aby Obywatel ieden nad drugięgo przez żaden sposob uciążonym niebył, i Gospodarz z domownikami swemi niędoświadczył przykrości, tak iednak, aby i Postoialec niedoświadczał niewygod. —"—

*2do.* Przerzeczonym Pttowym Naczelnikom podobnież zalecono, aby Sztabs i Ober Officerowie po domach Szlacheckich i Duchownych więcey niezaymowali pod Kwaterę, iak tylo połowę Domu, drugą na potrzeby Gospodarzy zostawuiąc, nic więcey pod żadnym pretextem, aby niezaymowano. —"—

*3tio.* Mieć pilną baczność, aby Obywatele od żadnego z postoialcow iakieykolwiekby on był Rangi, żadnych krzywd i pod żadnym pretextem uciemiężani i na sytuacyi ruynowani niebyli: bez pieniędzy, a choćby i za pieniądze, gwałtem nikt niczego niewymagał, naysurowiey zalecono —"—

*4to.* Ze zaś Geimeyni i Unter-Officerowie stoiący na Kwaterach pospolicie iedzą razem z Gospodarzami, w nadgrodę czego, od przerzeczonego JO. Xcia Jmci Generał Gubernatora wszystkim onego Podkomendnym zalecono, aby każden Postoialec z biorącego się Prowiantu, co Miesiąc oddawał Gospodarzowi swemu Mąki półtora Czetweryka, Krupy zaś i pozostałą Mąkę konserwować powinien na przypadek Karaulow w Pułku, Batalionie, lub na Kommenderówkę iaką. Gospodarz więc niema potrzeby nosić iedzenia swoiemu Postoialcowi, podobnież iak i od wszystkich wymyślnych potraw na Kwaterze od Postojalca uwolniony: na tym tylo Postoialeć przestawać obowiązany, czym żyie Gospodarz. —"—

*5to.* Takowych moich Przepisow Cel i zamiar nie iest inny, iak tylko, aby Postoialec niczego więcey nad wyznaczenie od Gospodarzy niewymagaiąc, obchodził się z Gospodarzem spokoynie i łagodnie: do iakiego postępowania i Gospoaarzy na wzaiem obowiązuię: przez co wzrastaiące stopniami zażyłość i przywiązanie ku powszechnemu obu stron Awantażowi posłużyć mogą. —"—

*Naostatek 6to.* W przypadku wydarzoney krzywdy od konsystuiących Postojalcow, lub gdyby nad wyznaczoną sobie wygodę, doświadczyć przyszło przykrości, lub grubiaństwa: ukrzywdzony Obywatel naypierwiey udać się po satysfakcyą obowiązany przez Kapitana Sprawnika do Rotnego Kapitana, lub Rotmistrza respective Kommendy, w przypadku nieuzyskania satysfakcyi w krzywdzie swoiey do Pułkownika, lub Komendanta Batalionu, od którego w zdarzeniu zaprzeczoney satysfakcyi, do Brygadnego Kommendanta udać się powinien: gdyby i tam niedomierzono satysfakcyi, w ów czas do Kapitana Sprawnika Ziemsk: oddana prozba z opisaniem wszelkich szczegułow, przesłana do mnie, zobowiąże mnie, u przyzwoitey Kommendy dopomnieć się dla ukrzywdzonego Obywatela o sprawiedliwość. —"—

Gdyby zaś w czas przyszły krzywo udaiący się po domiar sprawiedliwości Obywatel niewiadomością nie exkuzował się, takowe moie Przepisy zalecam kommunikować wszelkiego Stanu i wyznania Obywatelstwu, i od onego wziąć podpis, że o takowym moim Zaleceniu iest wiadomym, i niebronić żądaiącemu przepisania kopij: czego dozor i opiekę Obywatelstwa po Miastach Pttowych JPP. Horodniczym, a po Powiatach Kapitanom Sprawnikom poruczam. Dan w Grodnie $\frac{11}{22}$ 8bra 1796. Roku.

( L. S. ) *Jan Nowicki.*
*Guber: Słonim:*

*Sekretarz Jerzy Kraśnik.*

*z Paryża 14. Pazdziernika z teyże ſamey Gazety.*

Pokoy, ktory ſtanoł z Krolem Neapolitańſkim, przypiſać naywięcey należy mediacyi Dworu Madryckiego. Kondycye iego ſą bardzo umiarkowane; Dyrektor Obywatel *Carnot* ſtarał ſię go iak nayprędzey ukończyć, tak dla osłabienia Koalicyi przez ten oddzielny pokoy, iakoteż dla przyśpieſzenia momentu zawarcia go z honorem. Oprocz, że Krol Neapolitańſki obowiązał ſię zamknąć Porta ſwoie dla Anglij, przyrzekł ieſzcze zupełną uczynić ſatysfakcyą, za obelgę wyrządzoną w R. 1792. w oſobie Ambaſsadora *Francuſkiego*.

*Z Schaffhouse 13. Pazdziernika z Gazety Bareuth*

12. t. m. przyszło do żywey potyczki między Cesarskim i Francuzkim Woyskiem w okolicach *Phoren Donauschingen i Blumberg*: przy *Donauschingen* Austryacy odparci zostali, a Francuzi uskutecznili spokoynie cofanie swoie, wzdłuż granic Szwaycarskich na *Fuzheim i Grimmershofen*, w Grimmershofen przeprawiwszy się Republikanie przez rzekę *Wutach* spalili most za sobą; Cesarscy postawili go na zaiutrz. — Dzisiay Francuzi wytoczyli Armaty na wzgorza *Stuchlingen*, i w kolumnie od 5. tysiecy mocney, z sześcią Armatami poszli naprzod przez groble *Grimmershofen*. W tym mieyscu uporczywa bardzo zaszła bitwa. Każdy krok drogo kosztował, a gdy się Cesarscy cofneli na wzgurza *Fuzheim*, Francuzi także poczeli się cofać, rozwineli się w Kolumnach przy *Stuhlingen* i z tamtąd udali się do *Waldstadt*. Niewiadomo ieszcze ieżeli Cesarscy poszli za niemi.

*Z Carlsruhe 17. Pazdziernika z Gazety Ber: Fran: Nr: 130.*

Dowiaduiemy się z listu pisanego z *Emmendingen* pod datą 13. t. m. iż Francuzi na dniu 11. przedarli się przez dolinę *Enfer*. Mężny podpółkownik *Aspre* ciężko raniony w piersi, był tam przywieziony o godzinie 10 w wieczor; przybył on 13. t. m. do *Offembourg*. Batalion, ktorym Komenderował, po mocnym odporze, i straciwszy do 400 ludzi, 1. Armatę, i 1. Woz z amunicyą przymaszerował 12. z rana do *Emmendingen* wraz z Batalionem *Ollivier-Wallis* i 150. Kawaleryi. Woysko te cofnęło się do *Kensingen* zostawiwszy w *Riegel* Forpoczty. Kolumna Francuska, ktora się przedarła przez doline *Enfer*, staneła 12 z rana w *Fribourgu*, a w wieczor druga Kolumna od 1900. ludzi udała się przez *Simonswald* w okolice *Waldkirch*, co oznacza że Francuzi są Panami przechodu z *Villingen* do *Fribourg* przez *Fehrembach*. Arcy Xiąże kazał w ten moment poyść na przod Woyskom, ktore się znaydowały w okolicach *Kehl*, i od d. 15. t. m. Xiąże ten zgromadził znaczne siły między *Ettenheim* i *Konsingen*.

*Z Frankfortu 18. Pazdzier z Gazety Hamb: Nr: 172.*

W ten moment odbieramy wiadomość że Grł *Moreau* przybył z Woyſkiem swoim do *Renu* między *Offenbourg* i *Fribourg* i zupełnie uskutecznił retiradę swoią. —

*Z Limbourg 17. Pazdziernika z teyże samey Gazety.*

Zdaie się bydź rzeczą pewną, że Cesarscy dla niedostarczaiącey żywności, cofno się do *Lahny*. Głòwna Kwatera Grła *Werneck* przeniesiona tu będzie. —

*z Manheim 18. Pazdziernika z Gazety Berlin: Fran: pod Nrem 130.*

Proklamacya wydana w głowney Kwaterze *Renchen* na dniu 8. t. m. i umieſzczona w Gazecie Miaſta *Carlsruhe* naſtępuiącą zawiera osnowę.

My Karol Ludwik, Xiąże Węgierſki i Czeſki, Arcy Xiąże Auſtryacki &c. — Dochodzą nas wieści, że w rożnych Miaſtach, i Kraiach Cyrkułu Szwabſkiego, nieprzeſtaią zatrudniać ſię wybieraniem pieniędzy i effektow w naturze na opłacenie włożoney Kontrybucyi przez nieprzyiaciela.

Lecz, na fundamencie powierzoney mi naywyżſzey Kommendy, niemogąc żadnym ſpoſobem pozwolić, podług zaſad Woiennych, aby nieprzyiaciel mógł iaki ciagnąć pożytek i pomoc z Kraiow uwolnionych z pod iego mocy, ile, że takowy krok widocznie byłby ſzkodliwy dla Armii Ceſarſkiey, a do tego że iuż publicznie ogłoſić zaleciliśmy rozkaz zabraniaiący, aby w żaden ſpoſob nic nieprzeſyłać w Kray nieprzyiacielſki, na uwolnienie lub utrzymanie w zakład wziętych Oſob; Dla tey ſamey przyczyny widziemy ſię przymuſzonemi, ſtoſuiąc ſię do obowiazkow włożonych na nas, przeſtrzedz iak naywyrazniey każdego, ktobykolwiek ważył ſię przeſyłać co nieprzyiacielowi, z Kraiow aktualnie uwolnionych z przemocy iego, ani nawet żadnemu Cudzoziemcowi, ktoryby mógł wziąść na ſiebię obowiązek wypłacenia Summy nieprzyiaciołom pod tytułem Kontrybucyi, lub innym iakim pretextem, a to badz w gotowych pieniądzach, bądź w Wexlach, zbożnie, Koniach, w bydle i w innych rzeczach, coby bydź użytecznym mogło Woyſku Auſtryackiemu, rownie zakazuie ſię robienia pożyczki maiącey w widoku wyż wspomniony obiekt. Stanowiemy więc, iż w przypadku gdyby ieſzcze poważono ſię wybierać Summy na te przeznaczenie, albo też gdyby wyciągano od poddanych, ażeby oni takowe odwozili nieprzyiacielowi, na tenczas nietylko pieniądze czyli inne w tym rodzaiu effekta ſkonfiſkowane zoſtaną, lecz ten ktoryby ſię ważył przeciw zakazowi poſtąpić, albo dopomagał w iakikolwiek ſpoſob do tego, ukaranym zoſtanie bez żadnego względu, i gdyby okoliczności wyciągały, podpadnie więzieniu, podług prawideł nayſurowſzych praw Woyſkowych. Działo ſię w głowney naſzey Kwaterze w *Renchen* 8. Pazdziernika 1796. Roku.

*Z Mulheim 18. Pazdziernika z teyże samey Gazety.*

Austryackie Woysko, ktore dla wezbranych wod, cofneło się było za *Sieg*, wróciło się na powrot na tę stronę rzeki, i posuwa swoie Forpoczty aż do samego prawie obozu Francuzkiego; Słyszano wczoray mocny ogień plutonowy i Armatny, idący od brzegow *Agger*.

Francuzi zdawali się od kilku dni robić dyspozycye do maszerowania na przod, lecz podług wszelkich pozorow plan ten odmienić musieli.

*z Coblence 18. Pazdziernika z teyże Gazety.*

Bardzo iest wiele poruszenia od kilku dni w okolicach naszych; Dywizya Grła *Championnet* przechodziła tędy wczoray, udaiąc się do *Andernach*. Na Dywizyą Grła *Bernadotte* oczekuią tey nocy; Most w *Neuwied* zerwany został, tak przez znaczne wody zebranie, iakoteż przez burzę, ktora tu na dniu 16. t. m. była. Zatrudniaią się postawieniem go na nowo, i słychać, iż wkrótce, służyć będzie do powtòrnego przechodu przez Ren, co ma bydź uskutecznionym w tym mieyscu. Niewiadomo zupełnie co się dzieie w okolicach *Hundsruck*.